

BME Gépészmérnöki Kar	DINAMIKA	Név:
Műszaki Mechanikai Tanszék	1. HÁZI FELADAT	Neptun kód: AHU27Z
2025/26 I.	Határidő: 2025.10.20. 12:00	Késedelmes beadás: ☐ Javítás: ☐
Nyilatkozat: Aláírással igazolom, hogy a házi feladatot saját magam készítettem el, az abban leírtak saját megértésemet tükrözik.		Aláírás:

Csak a formai követelményeknek megfelelő és az ellenőrző program által helyesnek ítélt végeredményeket tartalmazó házi feladatokat értékeljük! <https://www.mm.bme.hu/hwchk>

Feladatkitűzés

Az ábrán vázolt mechanizmus az (x, y) síkban síkmozgást végez. Feladatunk a mechanizmus egyes tagjainak pillanatnyi sebesség- és gyorsulásállapotának vizsgálata.

1. Rajzolja meg a mechanizmus méretarányos szerkezeti ábráját az adott konfigurációban!
2. Határozza meg a (2) test szögsebességét és az S_2 súlypont sebességét ($\omega_2, \mathbf{v}_{S_2}$)!
3. Jelölje be a szerkezeti ábrán, hogy hol található a (2) test sebességpólusa, és rajzolja be a B, S_2 és C pontok sebességét!
4. Határozza meg a (2) test szöggyorsulását és az S_2 súlypont gyorsulását ($\varepsilon_2, \mathbf{a}_{S_2}$)!
5. Rajzolja be a szerkezeti ábrára a B, S_2 és C pontok gyorsulását!
6. Számítsa ki a (2) test gyorsulásszögét és rajzolja be a szerkezeti ábrába a B, S_2 és C pontok gyorsulásvektorainál! Jelölje be az ábrán, hogy hol található a (2) test gyorsuláspólusa!
7. Határozza meg az S_2 súlypont gyorsulásvektorának tangenciális és normális irányú komponenseit ($\mathbf{a}_{S_2t}, \mathbf{a}_{S_2n}$)! Rajzolja be azokat a szerkezeti ábrába!
8. Számítsa ki az S_2 súlypont pályájának pillanatnyi görbületi sugarát (ρ_{S_2})!

Adatok

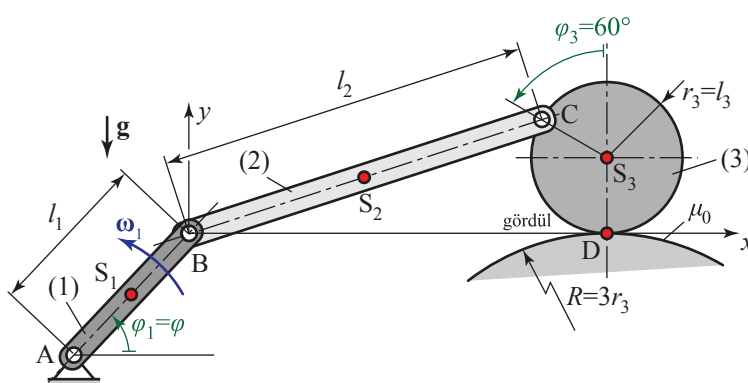
$$\varphi = 65^\circ$$

$$l_1 = 0.07 \text{ m}$$

$$l_2 = 0.19 \text{ m}$$

$$l_3 = 0.04 \text{ m}$$

$$\omega_{1z} = 5 \text{ rad/s} = \text{áll.}$$

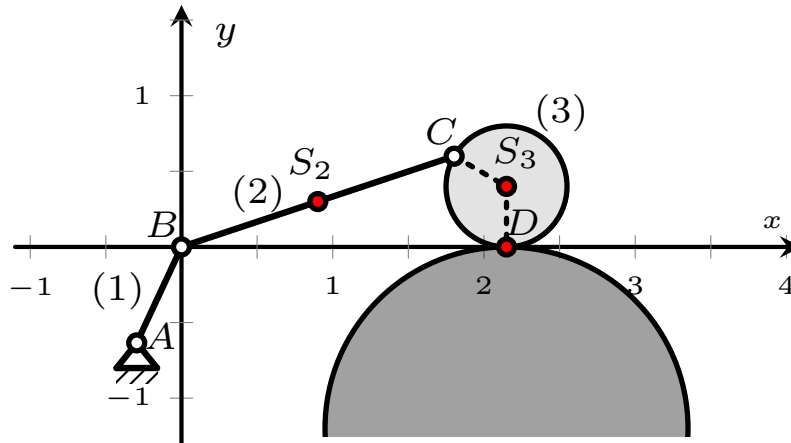
(Rész)eredmények

ω_{2z} [rad/s]	ε_{2z} [rad/s ²]	v_{S_2} [m/s]	a_{S_2} [m/s ²]	a_{S_2t} [m/s ²]	a_{S_2n} [m/s ²]	ρ_{S_2} [m]

(A feladatokban levő egyenletrendszereket egy általam készített **Python** program segítségével oldottam meg, így azoknak csak a megoldása szerepel itt. Emellett a feladathoz szükséges ábrákat **Latex**-ban a **tikz** könyvtár segítségével ábrázoltam.)

Adatok:

$$\varphi = 65^\circ \quad l_1 = 0.07 \text{ [m]} \quad l_2 = 0.19 \text{ [m]} \quad l_3 = 0.04 \text{ [m]} \quad \underline{w}_{1z} = 5 \text{ [rad/s]} = \text{áll.}$$

1. Feladat:

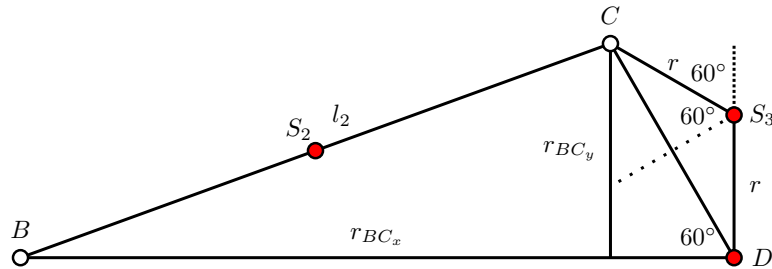
1. ábra. Az ábrán 1 egység 0.1 méternek felel meg

2. Feladat:

(2)-es test szögsebességének meghatározásához felírhatjuk egy pont sebességét két oldalról, majd a két oldalt egyenlővé téve megoldhatjuk a kijövő egyenletrendszert.

Legyen ez a pont S_2 súlypont. Ezt írjuk fel v_B majd v_C segítségével:

$$\underline{v}_{S_2} = \underline{v}_B + \underline{\omega}_2 \times \underline{r}_{BS_2} \text{ és } \underline{v}_{S_2} = \underline{v}_C + \underline{\omega}_2 \times \underline{r}_{CS_2}$$

2. ábra. Segítség a vektorok számításához

Első egyenletet át tudjuk alakítani: $\underline{v}_{S_2} = \underline{v}_B + \underline{\omega}_2 \times \underline{r}_{BS_2} = \underline{v}_A + \underline{\omega}_1 \times \underline{r}_{AB} + \underline{\omega}_2 \times \underline{r}_{BS_2}$, ahol:

$$\underline{v}_A = \underline{0}, \text{ A pont csuklós } \underline{\omega}_1 = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ \omega_{1z} \end{bmatrix}, \underline{\omega}_2 = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ \omega_2 \end{bmatrix}, \text{ síkmozgásról beszélünk } \underline{r}_{AB} = \begin{bmatrix} l_1 \cdot \cos \varphi \\ l_1 \cdot \sin \varphi \\ 0 \end{bmatrix}, \underline{r}_{BS_2} = \frac{r_{BC}}{2} = 0.5 \cdot \begin{bmatrix} \sin(60^\circ) \cdot \sqrt{l_2^2 - r^2} \\ \cos(60^\circ) \cdot \sqrt{l_2^2 - r^2} \\ 0 \end{bmatrix}$$

3. Feladat:

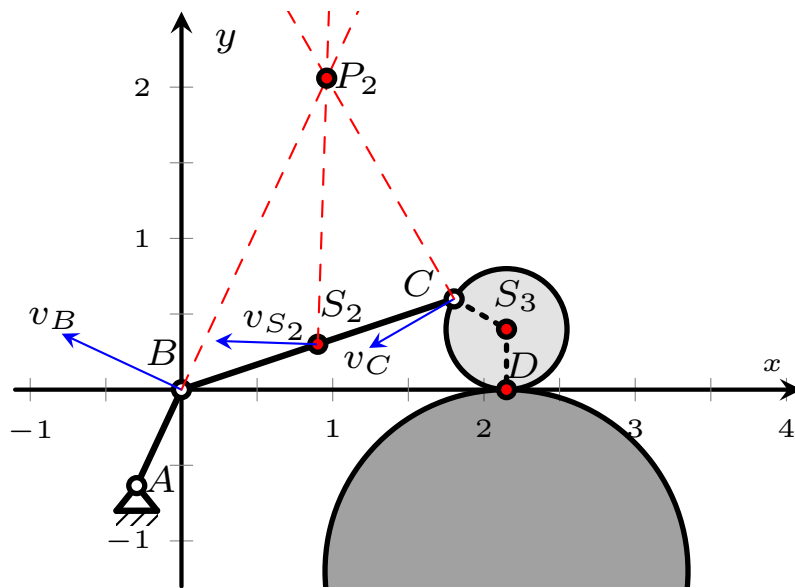
Az előző feladatban felhasznált értékekkel vissza tudunk helyettesíteni, így:

$$\underline{V}_B = \begin{bmatrix} -0.317 \\ 0.148 \\ 0 \end{bmatrix} \text{ [m/s]} \quad \underline{V}_{S_2} = \begin{bmatrix} -0.271 \\ 0.00907 \\ 0 \end{bmatrix} \text{ [m/s]} \quad \underline{V}_C = \begin{bmatrix} -0.225 \\ -0.1298 \\ 0 \end{bmatrix} \text{ [m/s]}$$

P_2 pont megtalálásához pedig elegendő $\underline{V}_B$, $\underline{V}_{S_2}$ és $\underline{V}_C$ vektorokból merőlegest húzni, majd bejelölni metszéspontjukat.

Ezt le is tudjuk ellenőrizni a következő számítással:

$$\underline{r}_{BP_2} = \frac{\omega_2 \times \underline{v}_B}{\omega_2^2} = \begin{bmatrix} 0.09603 \\ 0.206 \\ 0 \end{bmatrix} \text{ [m]}$$

3. ábra. Az ábrán 1 egység 0.5 m/s-nak felel meg

4. Feladat:

(2)-es test szöggyorsulásának meghatározásához felírhatjuk egy pont gyorsulását két oldalról, majd a két oldalt egyenlővé téve megoldhatjuk a kijövő egyenletrendszer.

Legyen ez a pont $\underline{S}_2$ súlypont. Ezt írjuk fel $\underline{a}_B$ majd $\underline{a}_C$ segítségével:

$$\underline{a}_{\underline{S}_2} = \underline{a}_B + \underline{\varepsilon}_2 \times \underline{r}_{B\underline{S}_2} - \omega_2^2 \cdot \underline{r}_{B\underline{S}_2} \quad \text{és} \quad \underline{a}_{\underline{S}_2} = \underline{a}_C + \underline{\varepsilon}_2 \times \underline{r}_{C\underline{S}_2} - \omega_2^2 \cdot \underline{r}_{C\underline{S}_2}$$

Elseggyenletettudjukalaktani :

$$\underline{a}_{\underline{S}_2} = \underline{a}_B + \underline{\varepsilon}_2 \times \underline{r}_{B\underline{S}_2} - \omega_2^2 \cdot \underline{r}_{B\underline{S}_2} = \underline{a}_A + \underline{\varepsilon}_1 \times \underline{r}_{AB} - \omega_1^2 \cdot \underline{r}_{AB} + \underline{\varepsilon}_2 \times \underline{r}_{B\underline{S}_2} - \omega_2^2 \cdot \underline{r}_{B\underline{S}_2}, \text{ ahol:}$$

$$\underline{a}_A = \underline{0}, \text{ mert kötött} \quad \underline{\varepsilon}_1 = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix} = \underline{0}, \quad \omega_1 \text{ állandó} \quad \underline{\varepsilon}_2 = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ \varepsilon_2 \end{bmatrix}, \text{ síkmozgásról beszélünk} \quad \underline{r}_{AB}, \underline{r}_{B\underline{S}_2}, \omega_1, \omega_2 \text{ adottak} \quad \text{Második egyenlet}$$

5. Feladat:

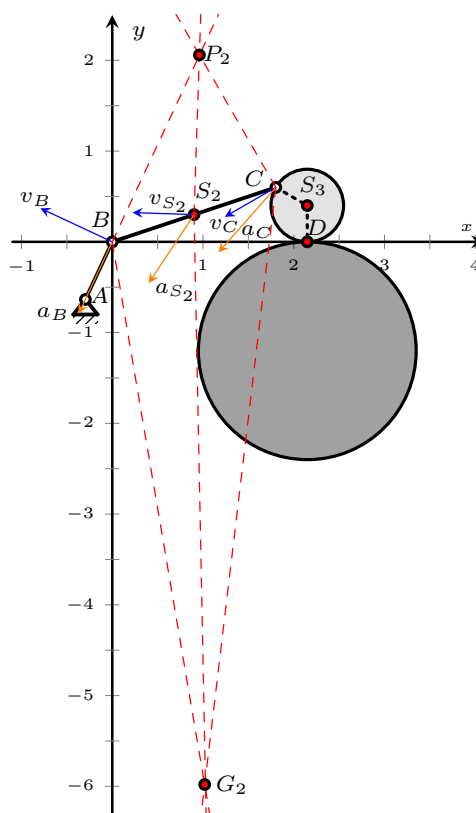
Az előző feladatban felhasznált értékekkel vissza tudunk helyettesíteni, így:

$$\underline{a}_B = \begin{bmatrix} -0.7396 \\ -1.586 \\ 0 \end{bmatrix} \text{ [m/s}^2\text{]} \quad \underline{a}_{S_2} = \begin{bmatrix} -1 \\ -1.51 \\ 0 \end{bmatrix} \text{ [m/s}^2\text{]} \quad \underline{a}_C = \begin{bmatrix} -1.266 \\ -1.433 \\ 0 \end{bmatrix} \text{ [m/s}^2\text{]}$$

G_2 pont megtalálásához pedig elegendő $\underline{a}_B$, $\underline{a}_{S_2}$ és $\underline{a}_C$ vektorokból merőlegest húzni, majd bejelölni metszéspontjukat.

Ezt le is tudjuk ellenőrizni a következő számítással:

$$\underline{r}_{S_2 G_2} = \frac{\varepsilon_2 \times \underline{a}_{S_2} + \omega_2^2 \cdot \underline{a}_{S_2}}{\varepsilon_2^2 + \omega_2^4} = \begin{bmatrix} 0.01171 \\ -0.628 \\ 0 \end{bmatrix} \text{ [m]}$$

4. ábra. Az ábrán 1 egység 3 m/s² felel meg

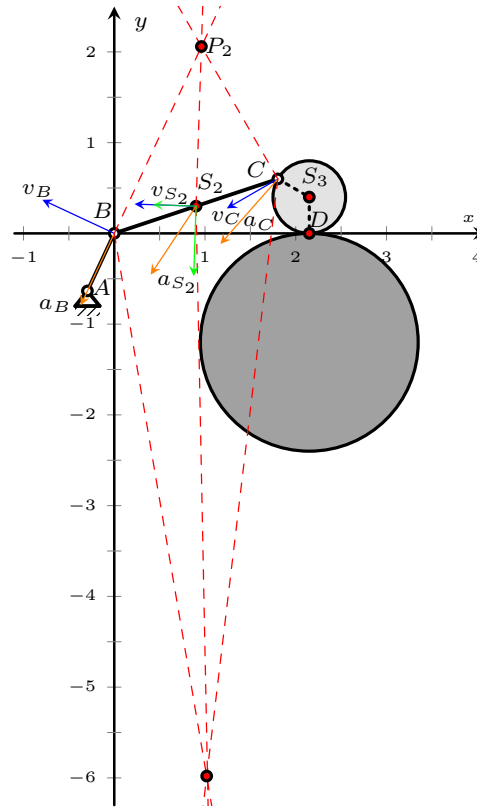
6. Feladat:

S_2 súlypont gyorsulásvektorának tangenciális és normális irányú komponenseihez először meg tudjuk határozni a tangenciális irányát és nagyságát, majd ebből a normális is:

$$\underline{e}_{S_2 t} = \frac{\underline{v}_{S_2}}{|\underline{v}_{S_2}|}, \text{ mivel sebesség irányú}$$

$$\underline{a}_{S_2 t} = (\underline{a}_{S_2} \cdot \underline{e}_{S_2 t}) \cdot \underline{e}_{S_2 t} \quad (\text{így megvan a nagysága}) = \begin{bmatrix} -0.951 \\ 0.0318 \\ 0 \end{bmatrix} \text{ [m/s}^2\text{]} \quad |\underline{a}_{S_2 t}| = 0.952$$

$$\underline{a}_{S_{2n}} = \underline{a}_{S_2} - \underline{a}_{S_{2t}} = \begin{bmatrix} -0.0516 \\ -1.5411 \\ 0 \end{bmatrix} \text{ [m/s}^2\text{]} \quad |\underline{a}_{S_{2n}}| = 1.542$$

5. ábra. Az ábrán zölddel jelölve $\underline{a}_{S_{2n}}$ és $\underline{a}_{S_{2t}}$

7. Feladat:

S_2 súlypont pályájának pillanatnyi görbületi sugarát könnyen meg tudjuk határozni:

$$|\underline{a}_{S_{2n}}| = \frac{v_{S_2}^2}{\rho_{S_2}} \rightarrow \rho_{S_2} = 0.04768 \text{ [m]}$$